У цьому номері

★ *До сторіччя з дня народження А. П. Чехова — гуморески та карикатури на мотиви Чеховської сатири.*

★ *Як заповзяті геологи колодязь копали та на гроші напали. (Стор. 5).*

★ *Життє і подвиги директора одного цегельно-черепичного заводу. (Стор. 9).*

★ *Про те, як у Сватовому з мільйона пшик вийшов. (Стор. 10).*

★ *Про тих, що у кримських степах гори вернуть. (Стор. 10).*

В людині має бути все прекрасним: і обличчя, і одяг, і душа, і думки

А. Чехов

Мал. БЕ-ШІА

Перець

№ 2 (421). РІК ВИДАННЯ XX

Ціна 1 крб.

КИЇВ. СІЧЕНЬ 1960

А. ЧЕХОВ

Ілюстрації К. ЗАРУБИ

Коня не прізвищем

У відставного генерал-майора Булдєєва розболілися зуби. Він полоскав рота горілкою, коньяком, прикладав до болючого зуба тютюновий кіпоть, опій, скипидар, гас, мастив щоку йодом, в ухах у нього була вата, намочена в спирті, але все це або не допомагало, або викликало нудоту. Приїздив лікар. Він поколупав у зубі, приписав хіни, але й це не допомогло. На пропозицію вирвати болючий зуб генерал одповів відмовою. Всі домашні — дружина, діти, слуги, навіть кухарчук Петька пропонували кожний свої ліки. Між іншим, і прикажчик Булдєєва Іван Овсійович прийшов до нього й порадив полікуватися замовою.

— Тут, у нашому повіті, ваше превосходительство, — сказав він, — літ десять тому служив акцизний, Яків Васильович. Замовляв зуби — перший сорт. Було одвернеться до вікна, пошепче, поплює і як рукою! Силу йому таку дано...

— Де ж він тепер?

— А після того, як його з акцизних звільнили, в Саратові в тещі живе. Тепер тільки зубами й годується. Коли в котрої людини заболить зуб, то й ідуть до нього, допомагає. Тамтешніх саратовських удома в себе лікує, а котрі єсть з інших міст, то по телеграфу. Надішліть йому, ваше превосходительство, депешу, що, мовляв, так і так... у раба божого Олексія зуби болять, прошу вилікувати. А гроші за лікування поштою надішлете.

— Дурниці! Шарлатанство!

— А ви спробуйте, ваше превосходительство. До горілки дуже охочий, живе не з дружиною, а з німкенею, лайливець, але, можна сказати, чудодійна людина!

— Надішли, Альошо! — почала благати генеральша. — Ти от не віриш у замови, а я на собі пересвідчилася. Хоча ти й не віриш, а чому не надіслати? Руки ж од цього не повідпадають.

— Ну гаразд, — погодився Булдєєв. — Тут не тільки до акцизного, і до чорта депешу пошлеш. Ох! Сили моєї нема! Ну, де твій акцизний живе? Як до нього писати?

Генерал сів за стіл і взяв перо в руки.

— Його в Саратові кожний собака знає, — сказав прикажчик. — Звольте писати, ваше превосходительство, в місто Саратов, значить, його благородію панові Якову Васильовичу... Васильовичу...

— Ну?

— Васильовичу... Якову Васильовичу... а на прізвище... А прізвище я от і забув! Васильовичу... Чорт! Як же його на прізвище? Допіру, як сюди йшов, пам'ятав... Стривайте ..

Іван Овсійович підвів очі до стелі й заворушив губами. Булдєєв і генеральша нетерпляче чекали.

— Ну, що ж? Швидше думай!

— Зараз... Васильовичу... Якову Васильовичу... Забув! Таке ще немудряще прізвище... ніби якесь коняче... Кобилін? Ні, не Кобилін. Стривайте... Жеребцов хіба? Ні, і не Жеребцов. Пам'ятаю, прізвище коняче, а яке — із голови вибило...

— Жереб'ятников?

— Ні, ні. Стривайте... Кобиліцин.. Кобилятников... Кобельов.

— Це вже собаче, а не коняче. Жеребчиков?

— Ні, і не Жеребчиков... Лошадінін... Лошаков... Жеребкін... Все не те!

— Ну, то як же я йому писатиму? Ти подумай!

— Хвилинку. Лошадкін... Кобилкін.. Корінний...

— Корінников? — запитала генеральша.

— Ні, ні. Пристяжкін.. Ні, не те! Забув!

— Так чого ж ти, чорти б тебе взяли, з порадами лізеш, коли забув? — розгнівався генерал. — Геть звідси!

Іван Овсійович не поспішаючи вийшов, а генерал ухопив себе за щоку й заходив по кімнатах.

— Ой, батечку! — кричав він. — Ой, матінко! Ой, світу білого не бачу!

Прикажчик вийшов у садок і, звівши до неба очі, почав пригадувати прізвище акцизного.

— Жеребчиков... Жеребковський... Жеребенко... Ні, не те! Лошадинський... Лошадевич... Жеребкович... Кобилянський...

Трохи згодом його покликали до панів.

— Пригадав? — спитав генерал.

— Ні, не пригадав, ваше превосходительство.

— Може, Конявський? Лошадников? Ні?

І в домі всі навперебій почали вигадувати прізвища. Перебрали всі віки, статі й породи коней, пригадали гриву, копита, збрую... В домі, в садку, в людській, в кухні люди ходили з кутка в куток і, чухаючи лоби, шукали прізвище...

Прикажчика весь час кликали в горниці.

— Табунов? — питалися в нього. — Копитін? Жеребовський?

— Ні, не так, — одповідав Іван Овсійович і, звівши догори очі, думав далі вголос. — Коненко... Конченко... Жеребєєв... Кобилєєв...

— Тату! — кричали з дитячої. — Тройкін! Уздечкін!

Збудоражилася вся садиба. Нетерплячий, замучений генерал пообіцяв дати п'ять карбованців тому, хто пригадає справжнє прізвище, і за Овсійовичем почали ходити цілими юрбами...

— Гнєдов! — говорили йому. — Рисистий! Лошадицький!

Але настав вечір, а прізвище ще не було знайдено. Так і спати полягали, не пославши телеграми.

Генерал не спав цілу ніч, ходив із кутка в куток і стогнав... О третій годині ранку він вийшов із дому і постукав у вікно до прикажчика.

— Чи не Меринов? — спитав він плачливим голосом.

— Ні, не Меринов, ваше превосходительство, — відповів Іван Овсійович і винувато зітхнув.

— Та, може, прізвище не коняче, а якесь інше?

— Істинне слово, ваше превосходительство, коняче... Це я дуже добре пам'ятаю.

— Ну й який ти, братіку, безпам'ятний... Для мене тепер це прізвище дорожче, здається, за все на світі. Замучився!

Вранці генерал знову послав по лікаря.

— Хай рве! — вирішив він. — Нема більше сили терпіти...

Приїхав лікар і вирвав болючий зуб. Біль ущух одразу ж, і генерал заспокоївся. Зробивши свою справу і дізнавши, що слід, за труди, лікар сів у бричку і поїхав додому. За воротями в полі він зустрів Івана Овсійовича... Прикажчик стояв при дорозі і, дивлячись уважно собі під ноги, про щось думав. Судячи із зморщок на його лобі і з виразу очей, думки в нього були напружені, нестерпні...

— Буланов... Черезсідельников... — бурмотів він. — Засупонін... Лошадський...

— Іване Овсійовичу! — звернувся до нього лікар. — Чи не можу я, голубе, купити у вас чвертей із п'ять вівса? Мені продають наші мужики овес, та дуже вже поганий...

Іван Овсійович тупо глянув на лікаря, якось дико посміхнувся і, не сказавши у відповідь і слова, сплеснув руками і помчав у садибу так швидко, ніби за ним гнався скажений собака.

— Пригадав, ваше превосходительство! — закричав він радісно, не своїм голосом, влітаючи в кабінет до генерала. — Пригадав, дай бог здоров'я лікареві! Овсов! Овсов прізвище акцизного! Овсов, ваше превосходительство! Надсилайте депешу Овсову!

— Ось тобі! — сказав генерал з презирством і скрутив йому під самий ніс дві дулі. — Не треба мені тепер твого конячого прізвища! Ось тобі!

1885

Переклад з російської
Остапа ВИШНІ.

Ілюстрації художника В. Гливенка до оповідань А. П. Чехова

— Ти думаєш, мугиряко, легко зуби рвати? Візьмись-но! Це не те, що на дзвіницю поліз та в дзвони відтарабанив! («Хірургія»).

— Я, ваше превосходительство... Дуже приємно! Друг, можна сказати, дитинства і раптом вийшли в такі вельможі! Хи-хи. («Товстий і тонкий»).

Він був примітний тим, що завжди, навіть у найкращу погоду, виходив у калошах і з парасолькою і обов'язково в теплому пальті на ваті. («Людина в футлярі»).

— Якщо кожний свиня йому в ніс цигаркою тикатиме, то може й зіпсувати. Собака — ніжна тварина... А ти, бовдуре, опусти руку! Нема чого свого дурного пальця виставляти! Сам винен!.. («Хамелеон»).

Сирена

В їдальні номер п'ять відбулась конференція відвідувачів. Після директорської звітної доповіді, яка звучала то бадьоро і голосно, коли йшлося про проценти виконання плану, то зовсім тихо і приглушено, коли доводилося згадувати про вади в роботі їдальні, почались дебати.

Зморені півторагодинною доповіддю, учасники конференції виступали неохоче і мляво. Говорили про бідненький асортимент страв і про те, що не завадило б поліпшити роботу їдальні.

Конференція закінчилась. Учасники вже збиралися покинути залу, коли на імпровізованій, складеній з столів, естраді з'явився калькулятор їдальні й оповістив, що зараз відбудеться концерт художньої самодіяльності.

І ось на естраду вийшов головний повар Павло Яремович Гусятник і, вклонившись публіці, заявив, що він прочитає оповідання Чехова. Рум'яне, кругле обличчя Павла Яремовича сяяло такою щирою посмішкою, що зала мимоволі почала чекати чогось веселого і смішного.

Старанно відкашлявшись, Павло Яремович почав читати перші рядки оповідання про те, як «після одного із засідань Н-ського мирового з'їзду судді зібралися у кімнаті для нарад, щоб поскидати з себе мундири, хвилинку відпочити і їхати додому обідати». Слова ці прозвучали в його передачі несміливо і невпевнено.

Проте чим далі читав Гусятник, тим колоритнішим і яскравішим ставало його виконання.

— Треба знати, чим закушувать, — говорив Павло Яремович, смачно прицмокуючи, і принишкла зала слухала його з наростаючою увагою. — Найкраща закуска, коли хочете знати, оселедець. З'їли ви його шматочок із цибулькою та з підливою з гірчиці, зараз-таки, благодійнику мій, поки ще чуєте в животі іскри, їжте ікру так, як є, або, коли охота, з цитринкою; потім просту редьку з сіллю, потім ще оселедця; а найкраще, благодійнику, рижики солоні, як ото покришити їх дрібненько, мовби ікру, та, вважайте, з цибулькою, з прованською олією... смакота!

У залі почулися зітхання, хтось, не втримавшись, з захопленням згадав чорта, хтось сердито плюнув. А Павло Яремович захопився, і голос його звучав все голосніше і спокусливіше.

— Капусняк повинен бути гарячий, огненний. Але нема краще, благодійнику мій, як борщик із буряків на хохлацький манір, із шиночкою та сосисками. До нього подають сметану та свіжу петрушечку з кріпчиком. Чудово теж розсольник із потрухів та з молоденьких нирок, а якщо любите суп, то серед супів найкращий, що ото заправляють корінцями та зіллям: морковкою, спаржею, цвітною капустою та всякою такою юриспруденцією.

Публіка хвилювалася. В залі перешіптувалися, жестикулювали, відчувалося, що щось назріває і зараз оте «щось» вибухне.

Нарешті Павло Яремович закінчив. Залящали дзвінкі оплески. Головний повар вклонився і пішов з естради.

Його змінив калькулятор, щоб оголосити черговий номер, та тут сталося непередбачене. На естраду швиденько видерся рудовусий, високий чоловік і, відтерши плечем калькулятора, звернувся до всіх присутніх.

— Товариші! — сказав він з хвилюванням у голосі, — я такий самий відвідувач їдальні, як і ви всі, і я не можу більше мовчати. Досить! Зараз тут виступав головний повар і читав нам твір Чехова «Сирена». Дуже добре, що він завчив напам'ять цей твір, але було б ще краще, коли б він навчився сам готувати ті страви, про які так гарно читав.

— Правильно! — прокотилось у залі.

— І ще я скажу, — підбадьорений підтримкою слухачів, повів далі рудовусий, — що погано працює наша їдальня. Тут повар, читаючи оповідання Чехова, перелічив нам такі страви, як капусняк, український борщ з сметаною, розсольник, суп з корінцями. А що ми бачимо у нашій їдальні? Один тільки рисовий суп! Чому допускається таке неподобство? Нехай скаже директор!

— Пра-а-вильно! — загуло в залі.

— І останнє, — піднімаючи руку і вимагаючи уваги, сказав рудовусий, — йшлося в оповіданні про закуски. Тут тобі оселедці, ікра, гриби. А яка закуска у нас в їдальні? Одні кам'яні бутерброди з позаторішнім сиром! Ні, хай директор нам толком пояснить, що це робиться. Все! Я скінчив, — сам себе обірвав оратор і рішуче зійшов з естради.

Не встиг ущухнути шум у залі, як на естраду знову вийшов Павло Яремович. Його добродушне обличчя було засмучене і розгублене.

— Дорогі громадяни! — почав повар крізь сльози, — тут мене звинуватили в тому, що я нібито не вмію готувати перших страв. Їй-богу, вмію! Все, що отут я читав, я, можна сказати, власним серцем пережив. Але що ти зробиш з нашим директором, коли не хоче він поліпшувати роботу їдальні, хоч плач!

Директор, що сидів у першому ряді і вже давно передчував щось недобре, нахилився до своєї сусідки — завідуючої виробництвом їдальні і зашепотів на вухо:

— Це чортзна-що! Скандал! Як можна було його випускати на естраду, не перевіривши репертуару? Адже він по суті зірвав конференцію!

А зала тимчасом бушувала. Коли люди трохи вгамувалися, на естраду піднялася молода жінка в окулярах.

— Товариші, — спокійно сказала вона, — певне, не всі питання ми вирішили в дебатах. А тому є пропозиція продовжити нашу конференцію. Як ви на це дивитесь?

Знову дзвінко залящали оплески. Через кілька хвилин конференція відвідувачів їдальні номер п'ять продовжувала свою роботу.

В. АФАНАСЬЄВ.

Мал. В. ГРИГОР'ЄВА

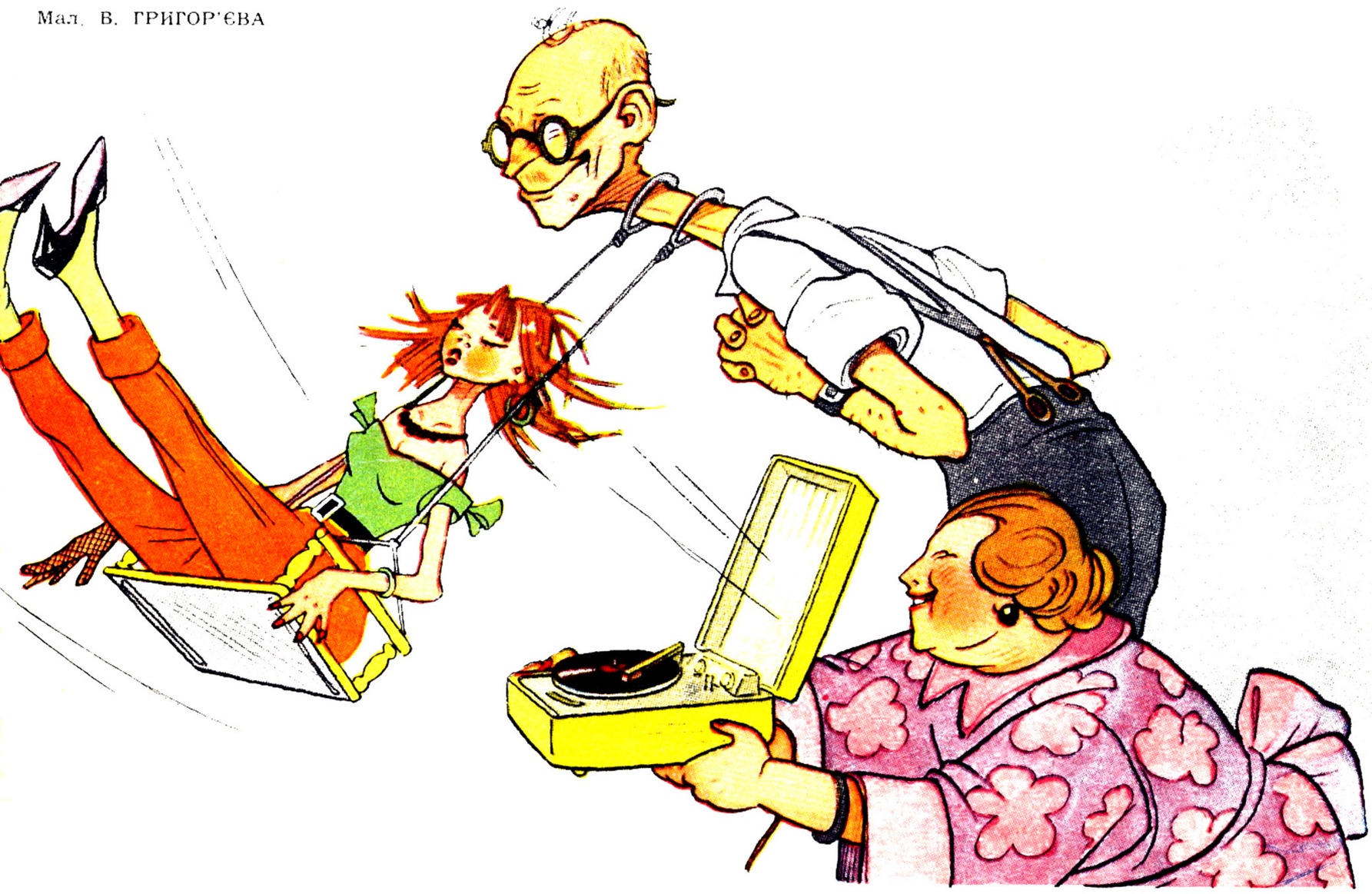

Анна на шиї.

КОЛИ ВІДСУТНЯ ЧУЛІСТЬ

Веселого в цій історії мало. Смішного зовсім немає. Одинадцять років тому загинув на своєму посту лісник Назар Васильович Шлапак. Було це в селі Сковородки, Старокостянтинівського району на Хмельниччині.

Залишилася вдовою дружина його — Явдоха Микитівна Шлапак. Їй би пенсію одержувати, та наштовхнулася Явдоха Микитівна на зразок абсолютної байдужості до людини.

Народний суд 1-ої дільниці Ново-Волинського району ніяк не може винести рішення про «невідомо відсутнього Шлапака» з тим, щоб дружина його могла одержувати пенсію.

Кажуть, кам'яна байдужість. Ні, за одинадцять років можна було б продовбати і камінь.

Справа тут не у наявності байдужості, а в цілковитій відсутності чулості.

„Мамуся з тому подібним..."

Новий чеховський водевіль «Освідчення» тодішні глядачі сприймали, як чудовий фейєрверк блискучого гумору. Стіни театрів здригалися від вибухів нестримного сміху, від вигуків схвалення і бурхливої хвилі невгамовних оплесків.

У Петербурзі говорили, що навіть тупоголовий йолоп у короні — Олександр III, побувавши на одній з вистав, поблажливо кинув комплімент на адресу автора. Чехова про це поспішив повідомити прислужливий секретар журналу «Осколки», фейлетоніст В. В. Білібін. Чехов з властивим йому гумором іронізував з цього приводу: «Чекаю на «Станіслава» та на призначення членом Державної ради».

Можливо, ці факти читачам відомі. Зате напевне невідомим залишився інцидент, зв'язаний з постановкою «Освідчення» в Сумах.

Дозвіл на публічні вистави в повітових містах у дореволюційні часи давали справники. У Сумах наприкінці 80-х років таку посаду обіймав «колезький радник» Роман Іванович Алфьоров — людина з надзвичайно бундючною поставою і з дуже кумедною звичкою раз у раз — ні до ладу, ні до прикладу — вставляти у свою мову причепливі слова-паразити: «мамуся», «і тому подібне», «от іменно»...

Так у місті й прозвали справника: «Мамуся з тому подібним»

Влітку 1888 року А. П. Чехов жив на дачі в околиці м. Сум, у садибі ліберальних поміщиків Лінтварьових. Тут йому багато розповідали про цього екстравагантного справника й про його комічні звички. А через якийсь місяць після цього Чехов, повернувшись до Москви, написав своє «Освідчення», герой якого поміщик Чубуков, точнісінько так, як сумський справник Алфьоров, мало не кожну свою фразу оздоблював зайвими словами: «мамуся», «і тому подібне», «от іменно».

Отож, коли в сумському театрі вперше поставили новий чеховський водевіль і на сцені з'явився поміщик Чубуков з своїми незмінними словами-приповідками, — в залі знявся неймовірний регіт, він посилювався з кожною новою реплікою Чубукова, а далі почав супроводжуватись спочатку поодинокими, потім дружними вигуками мало не всієї зали:

— Алфьоров!.. Алфьоров!..

Бундючний справник, сидячи попереду всіх на спеціально призначеному для його особи парадному кріслі, почував себе неначе карась, підсмажуваний на гарячій сковорідці.

А позаду, не стихаючи й на хвилину, лунали вигуки розпаленої нестримним азартом учнівської молоді:

— Біс, Алфьорові Біс, поліцейська мамуся з тому подібним!..

Після такої пригоди чеховський водевіль «Освідчення» перебував у Сумах під суворою забороною, аж доки Алфьоров, кажучи словами Пушкіна, не «зійшов під вічне склепіння».

П. САПУХІН.

м. Суми.

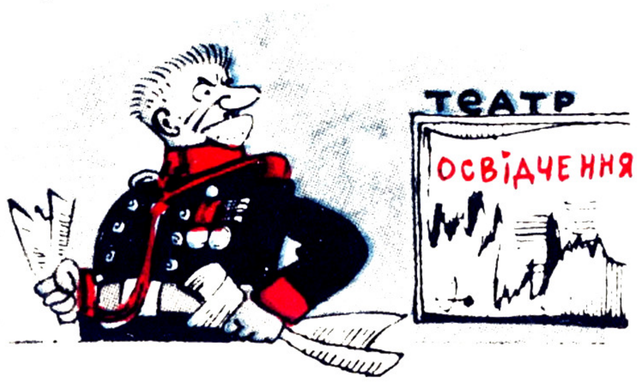

НА ПРИЙОМІ У ЛІКАРЯ АНТОНА ПАВЛОВИЧА ЧЕХОВА

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

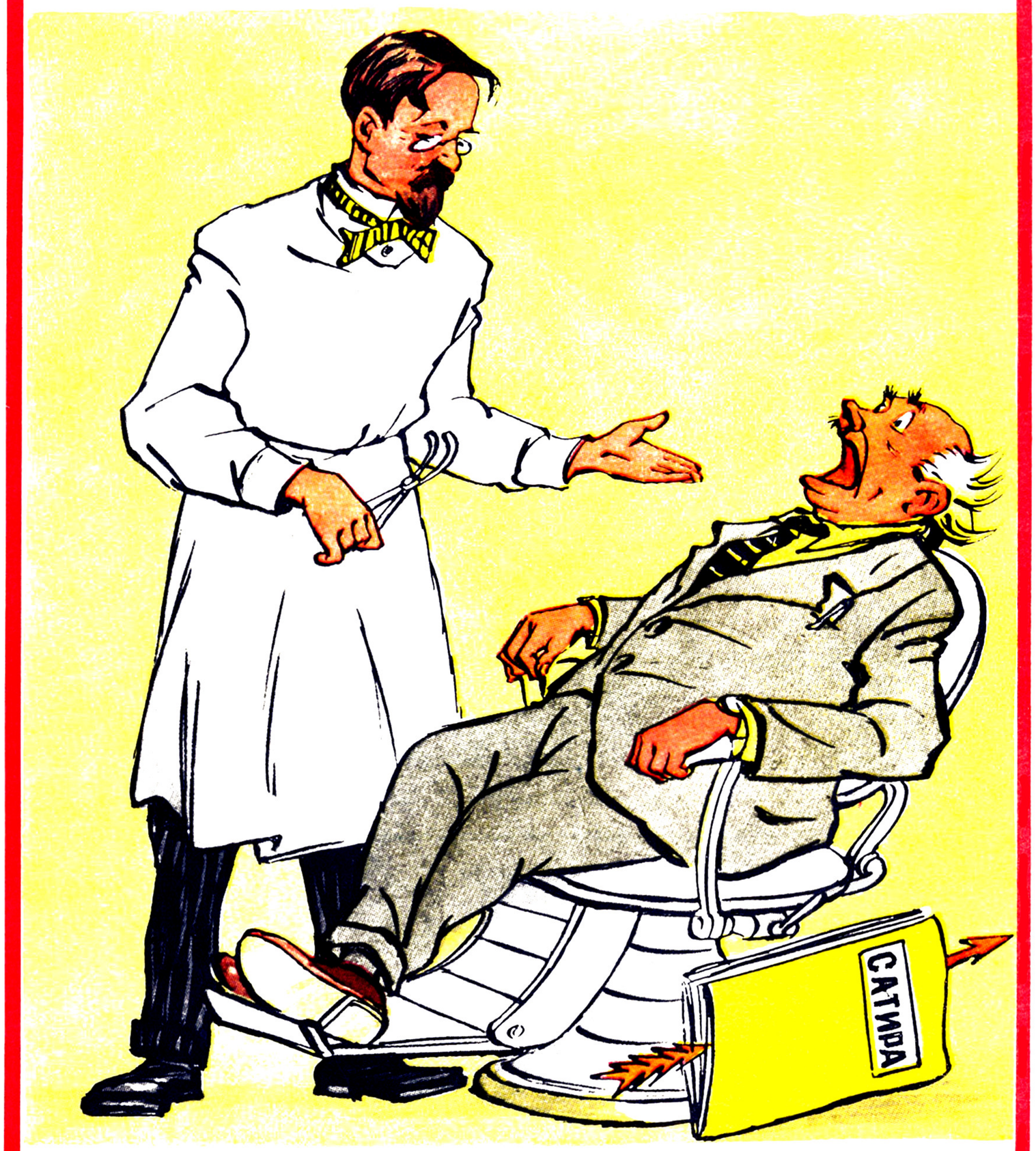

— Що вам, колего, рвати, коли ви беззубий...

БУРІННЯ КИШЕНЬ

У травні минулого року в селі Хрестище, Слов'янського району, з'явилася сейсмічна партія Київської геофізичної розвідувальної контори.

Зрадів голова колгоспу імені XX партз'їзду т. Круглов.

— А може, ви, хлопці-умільці, пробурите нам колодязь на фермі? — звернувся він до геологів.

— А ти знаєш, дорогий товаришу, як це називається? — спитав начальник партії Леонід Леонідович Кривенко. — Це зветься — ліва ходка. І не думай!

— Ну, а якщо ви візьмете дозвіл у свого начальства в Києві? — наполягав голова колгоспу. — Скажете, що ми виділили для вас хороше приміщення, обладнали його і продукти вам за безцінь відпускаємо. І за грошима зупинки не буде, хоч зараз перекажемо через банк.

Ні, не вдалося голові колгоспу пробуритися до серця керівника геологорозвідників.

А згодом геологи перебазувалися в село Богородичне. Місцеві жителі до них:

— Добрі хлопці-умільці! Зробіть нам артезіана. Ось вам і гроші в руки.

Не витримали умільці: пустили в роботу всю наявну техніку і за кілька годин зробили сімдесятиметрову свердловину.

Три тисячі карбованців, які зібрали колгоспники, одним махом забрав заступник начальника сейсмічної партії Андрій Іванович Арнацький. 1350 карбованців він поклав до власної кишені, таку ж суму віддав своєму начальникові Кривенкові. Ну, а решту 300 карбованців — роздав робітникам, які бурили... Як бачимо, Арнацький — не скнара, не забув і про робітників.

Було зроблено ще одну свердловину — у селі Гола Долина. Тут три тисячі карбованців узяв у свої руки начальник партії Кривенко. Невідомо лише, скільки він сам узяв, і скільки кому дав. Можна тільки сказати, що розподілив гроші «справедливо» — так само, як і його заступник.

Сейсмічна розвідка допомагає находити корисні копалини. Не знаємо, як наші хлопці-умільці справились з своїм основним завданням, а грошиків вони накопали. Сейсмічно!

Г. ДУБЛЯ,

редактор слов'янської газети «Комуніст».
Сталінська область.

Мал. В. ЛИТВИНЕНКА

Хамелеон, або американський профспілковий бос.

реге-ua.
реге-ua.

Мал. Л. БОЙКА

Дім з мазаниною.

Мал. Л. КАПЛАНА

Свайба з генералом.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

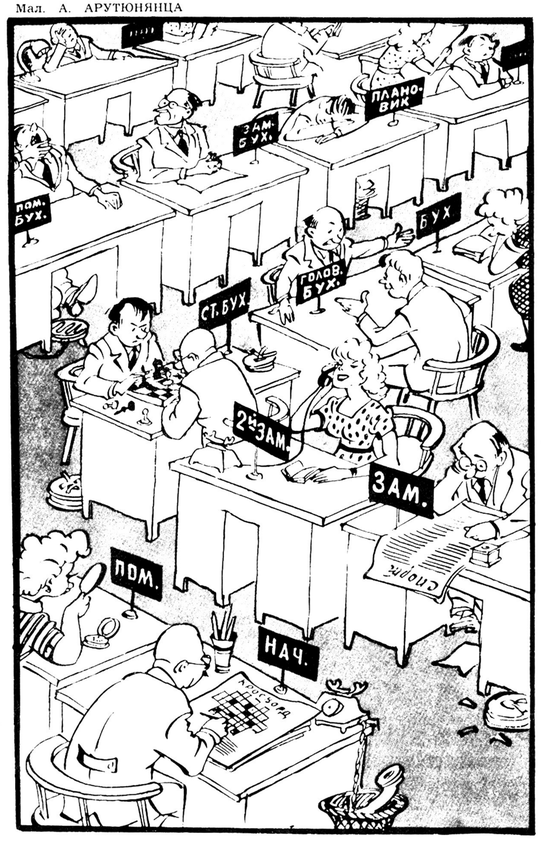

Лишні люди.

Із записних книжок А. П. Чехова

Бажання служити загальному благу повинно неодмінно бути потребою душі, умовою особистого щастя. Якщо ж воно виникає не звідси, а з теоретичних або якихось інших міркувань, то воно не те.

Пофілософствувати з приводу кохання Ів. міг, але кохати ні.

Братам і батькам завжди здається, що їх син і брат одружився не з тим, з ким слід. Невістки ніколи не подобаються.

Вона полюбила мене за гроші, тобто за те, що я люблю в собі менш за все.

...Яка в тебе дуже спасенна фізіономія, наче ти її два роки ладаном обкурював.

Добрій людині буває соромно навіть перед собакою.

Добре виховання не в тому, що ти не розіллєш соусу на скатерть, а в тому, що ти не помітиш, якщо це зробить хтось інший.

Треба виховати жінку так, щоб вона уміла визнавати свої помилки, а то, на її думку, вона завжди права.

Правий той, хто щирий.

Якщо хто присмоктується до діла, чужого йому, наприклад, до мистецтв, то неминуче стає чиновником. Скільки чиновників коло науки, театру та живопису!

Горобчисі здається, що її горобець не цвіринькає, а співає дуже добре.

Коли у нас з'являються діти, то всі слабкості, а саме: нахил до компромісів, до міщанства, — виправдовуємо так: «це для дітей».

Краще від дурнів загинути, ніж прийняти від них похвалу.

Хто бреше, той брудний.

Ледве зробився вченим, як став чекати вшанування.

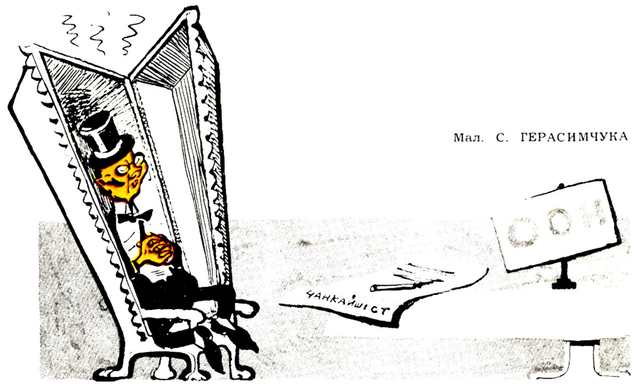

Мал. С. ГЕРАСИМЧУКА

Людина в футлярі.

Мал. С. ГЕРАСИМЧУКА

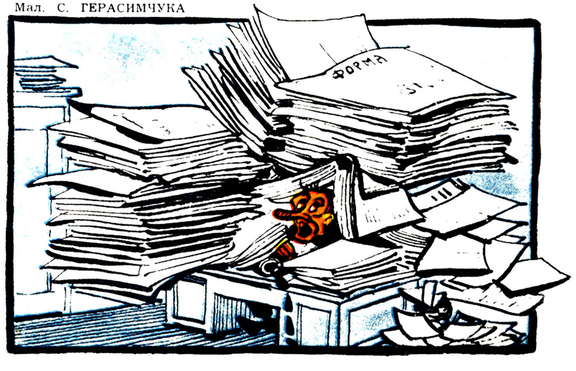

Смерть чиновника.

Мал. І. АЛЕКСАНДРОВИЧА

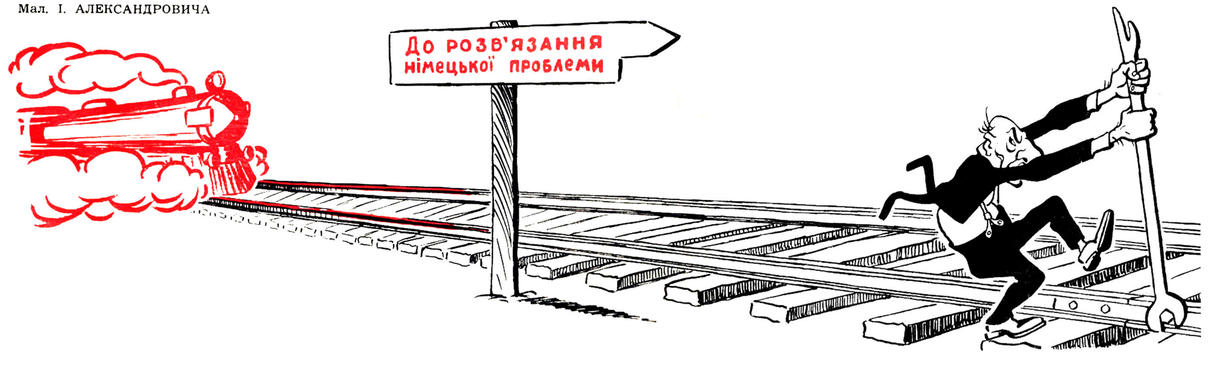

Зловмисник.

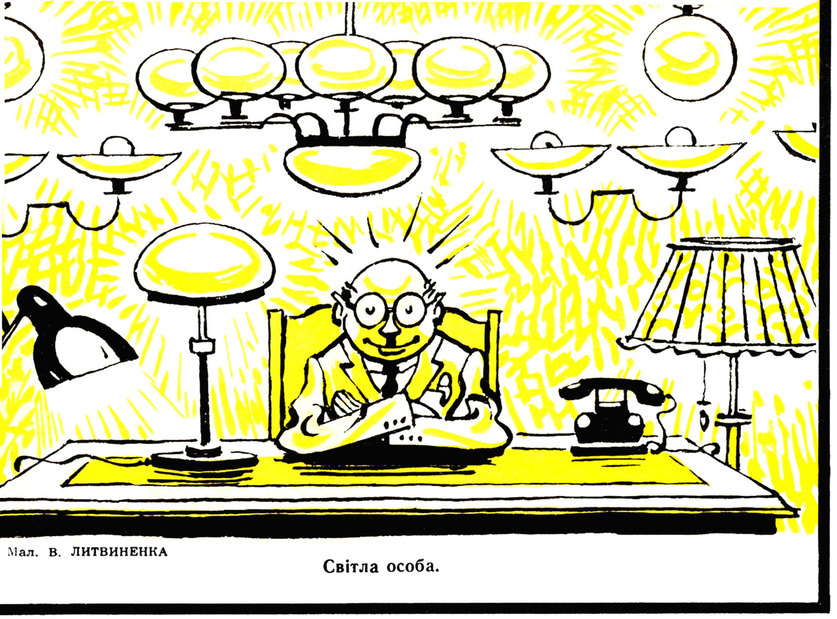

Мал. В. ЛИТВИНЕНКА

Світла особа.

А. ЧЕХОВ

КАЗКА

(Присвячується бельбасові, який вихваляється своїм співробітництвом в газетах).

Якась муха літала по всіх кімнатах і сильно вихвалялася тим, що співробітничає в газетах.

— Я письменниця! Я публіцистка! — дзижчала вона. — Розступіться, невігласи!

Чуючи це, всі комарі, таргани, блощиці та блохи пройнялися повагою до її особи, а баг-

то хто навіть запросив її до себе обідати і позичив грошей, тільки павук, що боявся гласності, заліз у куток і вирішив не попадатися на очі мусі...

— А в яких газетах ви співробітничаєте, Мухо Іванівно? — спитав комар з тих, що сміливіші.

— Майже в усіх! Є навіть газети, яким я своєю особистою участю надаю забарвлення, визначаю тон і навіть напрямок!.. Без мене багато газет не мали б свого характеру!

— Що ж ви в газетах пишете, Мухо Іванівно?

— Я веду там осібний відділ...

— Який?

— А ось який!

І публіцистка-муха показала на безліч крапок, якими було вкрито засиджений мухами газетний аркуш.

1886.

Переклад з російської.

МАЙСТЕР ЛИХОСЛІВ'Я

Якось у місті Оржиці (Полтавщина) на базарі завсідниці сварилися. Кричала одна, що на губу лізло. Дорепетувалася, що вже й лайки не знайде. Смикнула сусіда за рукав:

— Підкажи погане слово, сто рублів дам!

Та не знайшлося такого умільця на всю торговицю. Пригадала тоді молодиця, що є недалеко маслозавод. Змоталася туди до Андрія Кузьмича Харенка і, повернувшись у всеозброєнні, перемогла-таки напасницю.

Андрій Кузьмич такий, що в лайці п'ятьох перекупок з базару за пояс заткне. Велику практику чоловік має... Не де інде, в цеху у себе натренувався. Як почне промовляти, то за кожне слово штраф слід брати.

Не можна сказати, що ораторські вправи маслороба ніким не помічені...

Є на заводі цілий, так би мовити, літопис зростання його майстерності. Так, ще в 1957 році на засіданні завкому профспілки було відзначено неабиякий розмах словотворчості маслороба.

Всі пригадали — і коли випивав на роботі, і як людей лютими словами лаяв. І про бруд та безладдя в цеху. І про те, як збільшував людям у цеху робочий день на свій розсуд. І як не допускав до роботи людей, не милих йому.

Характеризували, характеризували Харенка на засіданні завкому та й винесли рішення просити дирекцію заводу накласти стягнення на бравого майстра.

Настав 1958 р. Знову посипалися у завком профспілки заяви на Харенка. І цього разу ухвалили просити обком профспілки робітників харчової промисловості порушити клопотання перед Полтавським трестом «Маслосирпром», щоб той звільнив Харенка з роботи.

Керуючий трестом прочитав, як Харенко вихідні дні людям перевертає на робочі та продовжує зміни, як робітниць лає, і вирішив, що таку людину... шкода втеряти. А щоб колективові не так уже обидно було, покарав лихослова м'якою рукою: перевів на посаду помічника майстра строком на один місяць.

Обурення і гнів палили серце Харенка. То усно лихословив він неслухняних, а це вже за перо взявся. Як воювати, то воювати! Як виживати, то виживати.

Написав заяву на помічника майстра Пилипенка, а заодно і на інших цебер помиїв вилив. Знову засідає завком.

Дивляться — росте Харенко! І знову від імені колективу просив завком керуючого Полтавським трестом «Маслосирпром» звільнити їх від лихослів'я та безладдя, а заодно і від Харенка. І що? І нічого. Як лихословив Харенко, так і лихословить. Не знялася у керуючого трестом т. Скачкова рука звільнити майстра лихого слова.

Дивується колектив Оржицького маслозаводу, дивується обком профспілки. Та невже Харенко і якесь добре слово знає і для самого Скачкова його в запасі тримає?

О. ПОЛІЩУК.

Богоугодні справи ДИРЕКТОРА ЛОЖКІНА

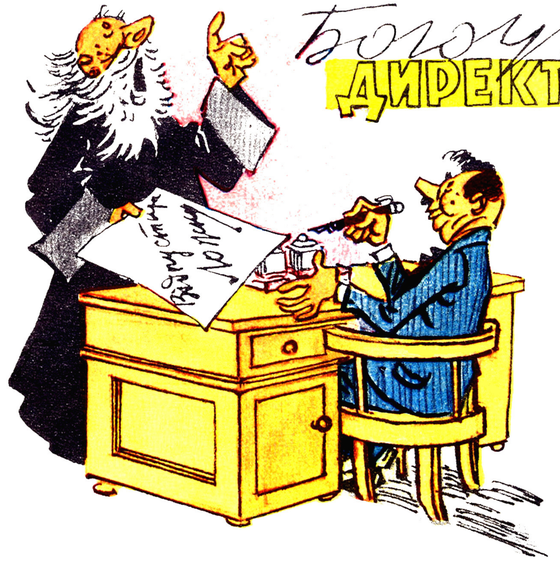

Рано-вранці до кабінету директора цегельно-черепичного заводу № 1 Ложкіна Петра Миколайовича увійшов отець благочинний.

— Горіти тобі в геєні огненній, раб божий! — протрубив він басом.

— Чим же я перед вами завинив? — злякався Петро Миколайович.

— Чи в тебе вуха законопачені, чи очі більмами затягло, що не розумієш: для розширення святої обителі у славному граді Чернігові потрібен будівельний матеріал.

І отець благочинний розповів директорові, що він є посланець самого архієпіскопа і завітав сюди з метою одержати будівельний матеріал, зокрема цеглу.

— Але ж ми відпускаємо цеглу за нарядами міськплану. Зверніться туди... — почав було раб божий.

— Суєта суєт... — пророк отець благочинний. — Для обителі можна й без наряду.

— Це ж злочин... Якщо довідаються, — не поступався директор, — перепаде мені на горіхи.

Благочинний почав умовляти:

— Всі святі угодники розбійниками життя своє починали... А про те, що довідаються, не бійся. Єдиний бог всюдисущий і всезнаючий. Отже, або двадцять тисяч штук цегли, або горіти тобі в геєні огненній. Амінь!

Чи погроза благочинного так налякала Петра Миколайовича, чи спокусила приваблива перспектива ще за життя уготувати собі тепле містечко в раю, тільки відпустив раб божий архієпіскопу Чернігівському та Ніжинському Андрієві, який той і просив, двадцять тисяч штук цегли.

Звістка про щедрого директора швидко облетіла місто.

І потяглися до Петра Миколайовича «страждущі і обтяжені», і кожному допомагав директор, на якого вже зійшла благодать божа.

Вірним помічником директора в його богоугодних ділах став заступник головного бухгалтера Новгородський.

Справу було поставлено на широку ногу. Всі прохачі, як правило, писали на ім'я директора заяву, часто не вказуючи ні імені забудівника, ні адреси його. Щоб відвести руку правосуддя від богоугодних діл Ложкіна, цеглу відпускали не безпосередньо з заводу, а через лісоторговельну базу.

Перегортаємо купу заяв, що зібралися за кілька місяців 1959 року.

«...Не відмовте... одну тисячу штук цегли для побудови печі і кухонної плити... Прохач Андруга».

«...Прошу для ремонту і протчих нужд дві тисячі штук цегли...»

«...Прошу...» і т. д. і т. п.

На кожній заяві твердою рукою Петра Миколайовича накладено резолюцію: «Директорові лісоторговельної бази т. Вегері. Виписати в рахунок нашого ліміту!»

І той виписував.

Виписував в рахунок ліміту, виписував і тоді, коли від ліміту тільки згадка лишилася. За одинадцять місяців 1959 року 179 раз відпускали будівельні матеріали за заявками від приватних осіб понад ліміт, без нарядів, не врахованих і не передбачених міськпланом.

У такий спосіб в минулому році з щедрої руки директора було розбазарено понад два мільйони штук цегли, більш як півмільйона штук цегли-половняка, 1136 кубічних метрів щебеню.

І це в той час, коли будівництво запланованих міськрадою об'єктів гальмувалося саме через нестачу будівельних матеріалів!

Щоб заховати кінці, директор разом з заступником головбуха майстрували фіктивні звіти, занижували цифри виробленої продукції.

Не забував Петро Миколайович і про себе. Ще нема й року, як одержав він від міськради земельну ділянку по вулиці Пархоменка, № 64, а вже на тій ділянці височить привітний кам'яний особняк.

Будівельні матеріали пливли сюди з заводу, керованого забудівником, без затримки і в потрібній кількості...

В оповіданні Чехова «Зловмисник» між героєм оповідання Денисом Григор'євим та судовим слідчим відбувається такий діалог:

«— Чи так воно було?

— Га?

— Чи так усе було, як каже Акінфов?

— Звісно, було.

— Гаразд, ну, а для чого ти одкручував гайку?

— Коли б не потрібна була, не одкручував би...»

Денис Григор'єв по темноті і простоті своїй справді не розумів, що відкручувати гайку не слід, бо це може призвести до аварії на залізниці, до людських жертв. Про Петра Миколайовича цього не скажеш: він прекрасно розуміє, якої шкоди завдає державі, коли, використовуючи службове становище, розтринькує народне добро.

Денис у згаданому оповіданні Чехова говорить: «Хоч і відшмагай, та щоб за діло, по совісті...» В цьому Петро Миколайович ще не доріс до свідомості Дениса. Бо переконаний у тому, що винен не він, а ті, які в нього будівельний матеріал просять.

Однак «відшмагати» доведеться і саме «по совісті».

Є за що!

М. БІЛЕЦЬКИЙ,
спец. кор. Перця.

м. Чернігів.

Друже Перче!

Ти, певне, не знаєш, хто користується найбільшою популярністю у районному центрі Кагарлик.

Широку славу здобув у нас т. Назаров — керуючий Київським обласним будівельним трестом.

Щодня згадують його учні новозбудованої 11-річної школи, бо сидять у холодних класах: парове опалення не діє, нема води.

Міцні слова привіту шлють керуючому будівельним трестом люди, які лікуються у лікарні, бо ж їм без води гірко доводиться.

Хором славлять Назарова всі жителі райцентра.

За що ж йому така шана?

А за те, що керований Назаровим трест водонапірну башту збудував, а бака на ній не поставив і залишив усіх без води.

Кажуть, що по роботі пізнають майстра. Що ж, Перче, можна сказати про облбудтрестівських майстрів, дивлячись на нашу недобудовану башту?

Є. ЗАДОРОЖНІЙ,
зав. райкомунгоспом.

Київська область.

Можеш нам позаздрити: у нашому шахтарському селищі Димитрові є ТЕЦ.

— ТЕЦ — наша радість!.. — посміхаються шахтарі. Та чомусь не дуже весело посміхаються. Воно й зрозуміло. Ще кілька років тому вирішили опалювати будинки в селищі відпрацьованою парою. Для цього проклали паротрасу, спорудили бойлерну станцію, навіть труби підвели до багатьох будинків. Та, на жаль, на цьому вся теплофікація і закінчилася. Як і раніше, ми топимо вугіллям, а ТЕЦ гріє відпрацьованою парою небо.

Працює ТЕЦ — аж небо жевріє, а керівники селища — ані пари з уст! Може б, ти, Перче, взявся за нашу теплофікацію і піддав би пари кому слід!

Я. СИДЕЛЬНИК.

Олександрійський район,
Кіровоградської області.

Чи дійшли вже до тебе чутки про останні «енергетичні» досягнення у с. Могильному, де стоїть міжколгоспна гідроелектростанція?

Завідуючий станцією т. Піонковський вигадав пересувну енергію, яка переміщується в якому завгодно напрямку — в залежності від місця перебування самого завідуючого. Здійснює він це з допомогою звичайного замка та ключа. Замок чіпляє на двері гідростанції, а ключ ховає до кишені. Оце недавненько поїхав Піонковський до Житомира... Перед замкненими дверима ГЕС топтався два електрики (не могли струму ввімкнути), а по сусідніх селах каганцями світили. А Піонковський гуляв три дні в обласному центрі і ніхто не догадувався, що енергія цілої ГЕС лежить у нього в кишені.

Чи не придумаєш ти, Перче, якогось заохочення чи нагороди для Піонковського, відповідно до його винахідливості? Бо у нас, у Коростенському районі, ніхто його нічим не відзначив.

В. СТЕПАНЧУК,
І. САВЧУК.

Житомирська область.

Довго на нашому паровозоремонтному заводі будували баню. І таки спорудили! Тепер є у нас аж 5 душових лійок на чотириста робітників. По дві години після зміни робітникам доводиться сидіти в черзі, доки доберуться до тих душів.

Чи не знайдеться в тебе, Перче, добрячої ліки-головомийки, щоб остудити голову тому, хто так хитро та мудро для нас баню спроектував?

За цілу бригаду комуністичної праці

О. МАТВІЄНКО.

м. Ізюм,
Харківської області.

У багатьох хатах нашого села висять репродуктори. Але вони не грають, не співають, а тільки гарчать і шиплять. Отак: грр... ш-ш-ш... гр... ш-ш-ш...

Що то значить, я не знаю. Мій сусід запевняє, що репродуктори хочуть вигукнути:

— Гроші, гроші давай!

Тобто, про абонементну плату нагадують... Якщо це правда, то нам таких репродукторів не треба. Абонементну плату ми вносимо справно.

Добре було б, якби над головами наших ровеньських радіофікаторів хтось повісив гучномовця, який весь час вигукував би:

— Як вам не соромно! Гроші берете і мовчите!

І. ЄРЬОМКІН,
секретар сільради.

Хотинь,
Ровеньського району,
Ровеньської області.

Порадь, що нам робити. Мали ми необережність придбати для фізкабінету нашої школи кіноапарат «КПШ-1». Ледве попрацював той апарат два тижні, як під час сеансу чмихнуло щось і виявилося, що перегоріла проекційна лампа. Відтоді вже майже півтора року розшукуємо лампу. Шукали спочатку поблизу — у Стрию, Станіславі, Дрогобичі, Львові, Тернополі. Потім пошуки завели нас ще далі, аж у Москву та в Ленінград. Марно...

Писали в Київ на завод «КІНАП», нам відповіли, що запасних частин і ламп у них немає.

Тимчасом апарат, який коштує 3200 карбованців, стоїть без дії.

Кажуть всі — лампи вдень із свічкою не знайдеш.

Може, свічка через свою малу потужність і справді не підходить.

Тоді порадь, Перче, нам, з якою лампою і де шукати проекційну лампу для нашого апарата.

Г. Д. ГУЧКО,
зав. фізкабінетом Монастирецької середньої школи. Жидачівського району, Львівської області.

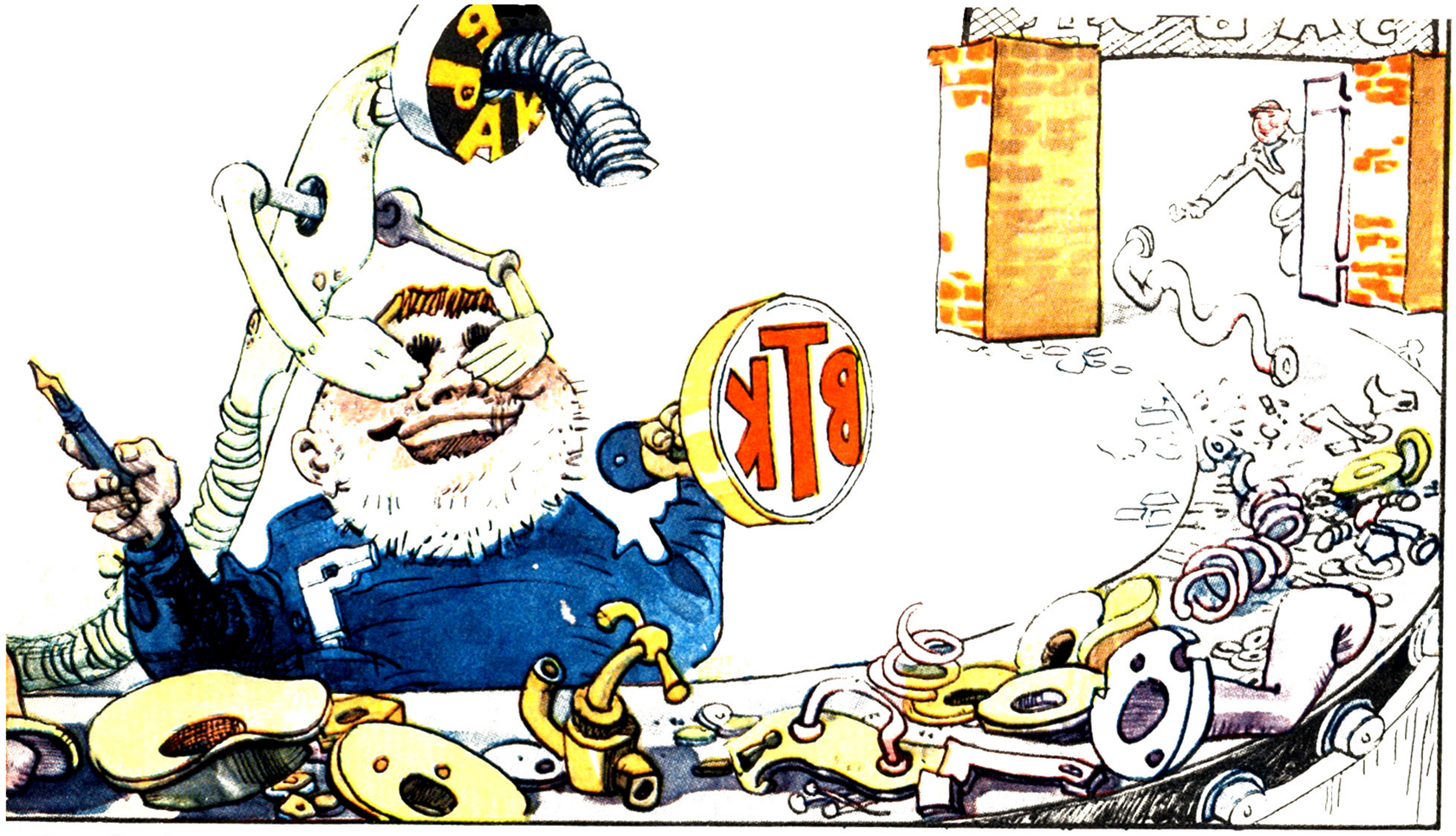

Мал. К. ЗАРУБИ

— Преміє, це ти?!!

Ділов, ділов, ділов!..

Де не зустрінеш Василя Гавриловича Остапуха, коли не побачиш його, — він завжди кудись поспішає.

— Діла! Ніколи вгору глянути.

Воно, як подумати, то в директора комбінату комунальних підприємств і справді тих діл багато.

Взяти хоча б баню.

Як там по інших місцях, — невідомо, а от у Казанківській бані (Миколаївська область) кожного дня од відвідувачів відбою нема. Вони вимагають, щоб їх пустили помитися, а Василь Гаврилович Остапух не пускає і заспокоює:

— Не бачите — баня холодна. Ремонтувати треба.

Ось уже рік, як він, бідолаха, отак париться, оберігаючи вхід до бані. Може б, і приступив уже до ремонту, так нема на кого двері покинути.

Крім бані, у Василя Гавриловича ще й водопровід на плечах.

Тут уже справді хоч розірвись! Нема води в трубах — люди скаржаться. Є вода в трубах, — аж вулицю заливає! — теж незадоволені.

Воно, правду кажучи, не гріх уже й відремонтувати водопровід, та ніколи, все з тією банею морока, — треба ж її кінець кінцем пустити. А як, скажіть, її пустиш, коли водопровід несправний.

Одним словом, ділов, ділов у Василя Гавриловича Остапуха!

Добре зауважив колись Антон Павлович Чехов: якщо хочеш, щоб у тебе було мало часу, нічого не роби...

А мо', й пшик...

Так от, значить, років з п'ять тому у місті Сватове на Луганщині було закладено, так би мовити, перший камінь нової будівлі. Хороша будівля: ширина от-така, довжина от-такенна!

Не треба й говорити, як сподобалося це сватівчанам. Зійшлися. Дивилися. Гомоніли.

— Що воно буде?

— Не інакше, як завод якийсь.

— А мо', й цілий комбінат...

— Не завод і не комбінат, — авторитетно пояснив голова правління промислової артілі «36 років Жовтня» т. Комісаренко, — а фабрика! Тканини вироблятиме!

Раділи сватівчани, що буде у них фабрика.

Раділи сватівчани рік, почали вже було радіти й другий, та тут раптом з самого Луганська, з самої обласної ради промислової кооперації, від самого голови т. Савицького надійшов папірець, в якому чорним по білому було написано, що у Сватовому будується не завод, і не комбінат, і не фабрика, а мебльовий цех.

— Ну, що ж, цех — то й цех, меблі — то й меблі. Столи, стільці, шафи, дивани — то теж речі непогані, знадобляться, — говорили місцеві жителі.

Та не встигли вони як слід наговоритись (тільки два роки й поговорили), як з самого Києва, з самої Укрпромради, від самого голови т. Цоколя надійшов папірець, в якому знову-таки чорним по білому було написано, що в Сватовому будується не завод, і не комбінат, і не фабрика, і не цех, а звичайнісінька майстерня, в якій шитимуться штани, сорочки та інші речі.

Почувши таке, сватівчани перестали радіти та гомоніти, а похнюпилися. Штани та сорочки — то, звісно, теж річ непогана, але ж у місті і так уже отих штанно-сорочкових майстерень розвелося стільки, що й сама промислова артіль не знає, що з ними робити.

Щоправда, питання на штанях і сорочках на мертву точку не стало — з Києва та з Луганська ідуть все нові й нові вісті: буде чоботарня... голярня... кузня... Але це бурхливого реагування з боку населення уже не викликає.

— Може, воно буде й завод; може, й комбінат; може, й фабрика; може, й цех; може, й чоботарня, чи голярня, чи кузня... А мо', й пшик, — кажуть тепер сватівчани.

І справді, може бути й оте, останнє, — бо на фабрику, чи то пак, на оте хтозна-що вже витрачено до мільйона карбованців, бо оте хтозна-що вже й з фундаменту зсунулося...

М. ЩЕПЕНКО.

м. Сватове,
Луганської області.

Мал. З. ТОЛКАЧОВА

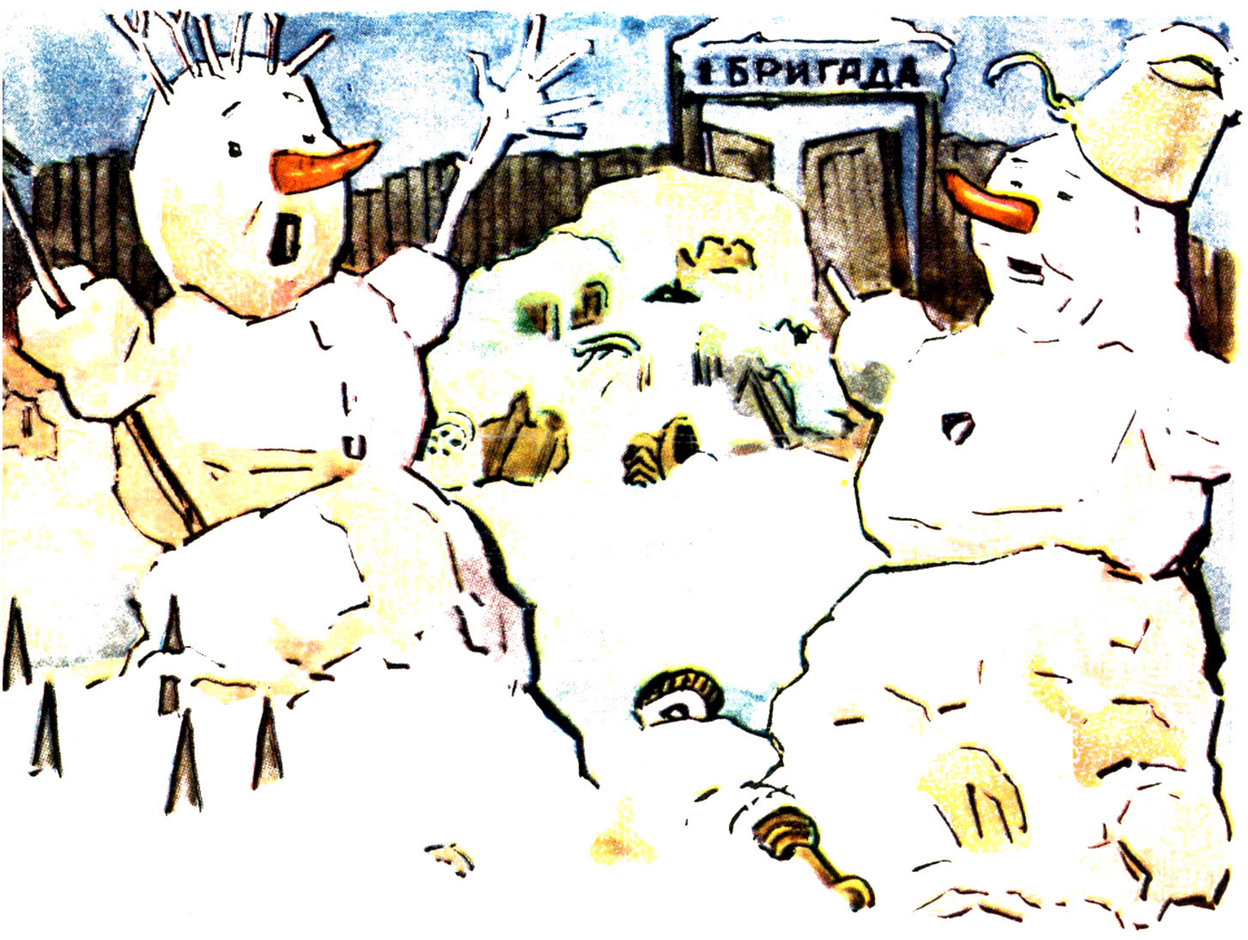

— Чого це ти крутишся, мов на голках?
— Та піді мною ж борона.

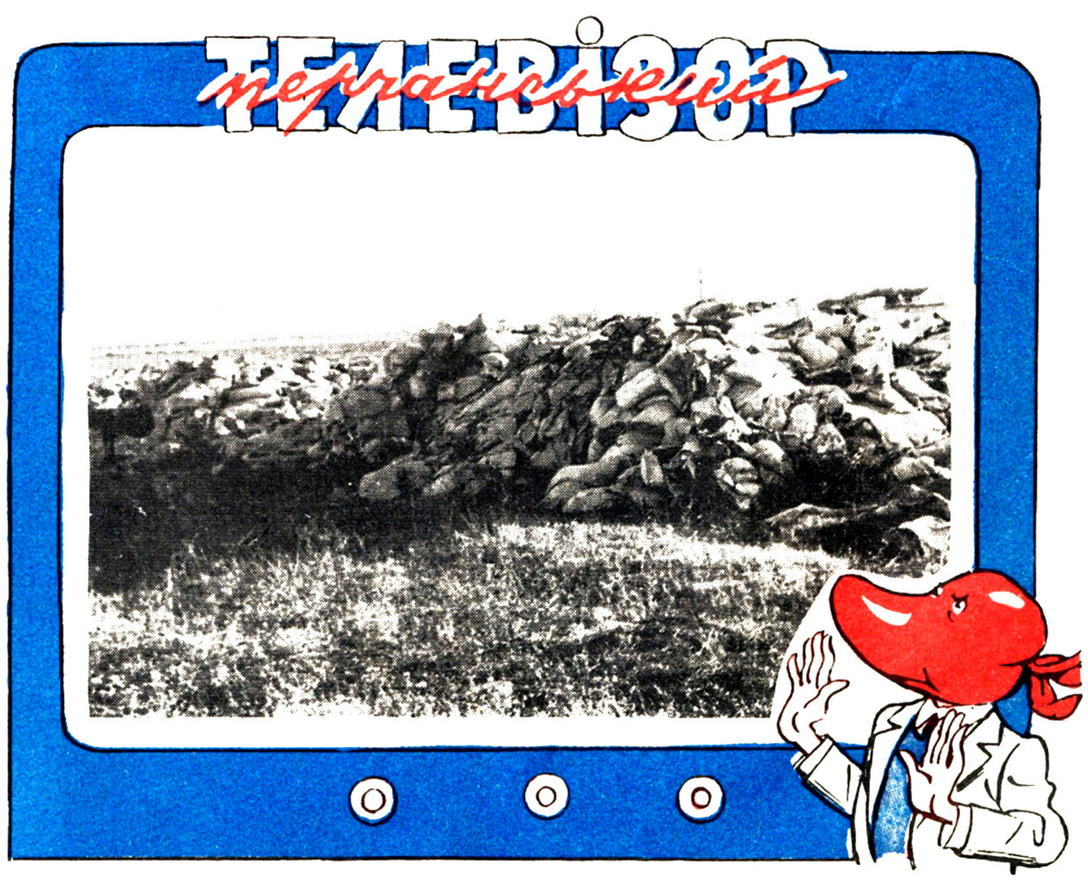

Шановні телеглядачі! Хоча наша телепередача ведеться з Криму, попереджаємо, що все оце безладне скупчення не має нічого спільного з Кримськими горами. Гори, які ви бачите на екрані, виникли у степовій частині Криму, в районі села Кам'янка, Ленінського району. Кожна тонна цих гір коштує 1800 карбованців, бо на спорудження їх пішов дорогий будівельний матеріал. Автор проекту підняття степового Криму над рівнем моря і виконавець того проекту — трест «Кримнафтогеологія».

До побачення, дорогі товариші телеглядачі!

До наступного телебачення!

Народні усмішки

ЙОМУ ОДНАКОВО...

Слуга. Прошу пана, що накажете сьогодні робити — чи з панею до міста їхати, чи гній на поле возити? Мені однаково.

У РІЗНИКА

Покупець. За три крейцери даєте смердючої ковбаси та й то так мало...

Різник. Коли дам більше, то ще гірше буде смердіти.

Повідомив В. А. НОВИКОВ
з м. Сімферополя.

НА ПРОПОВІДІ

Читав піп проповідь, а закладка на потрібному місці з біблії випала.

— Во время оно, — завів піп, — рече господь, рече господь, во время оно рече господь...

А що далі — ніяк не знайде в біблії.

А дяк вже чекає, коли ж його черга прийде підспівувати «слава тєбє, господи, слава тєбе...» Бачить, піп щось нічого далі не говорить, і вирішив підказати та й пита тихо співучим голосом, щоб прихожани не дослухалися:

— Что рече господь?

Піп, якого вже й без того добре злість поривала, як рявкне:

— Що ти бовдур!

А дяк підспівує:

— Слава тєбє, господи, слава тєбє!

Повідомив Н. СЛІСАР.
с. Кремеги, Локачівського району, Волинської області.

ХИТРА ПАРАСКА

— Параську!
— Га!
— В поле підеш?
— Болить нога.
— А вечором на танці?
— Ага!!!

Повідомив Гр. ЛЕПКИЙ
з с. Гірняк, Забузького району, Львівської області.

ПОМОГЛО

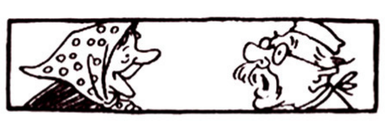

— Добрий день, пане лікарю!
— Добрий день, бабусю! Як ваше здоров'я?
— Спасибі вам, помогло.
— А чого ж ви знову прийшли?
— Та в мене сусідка захворіла, ось і прийшла за бомажкою.
— За якою?
— Та за отим лицептом, чи як ви його називали.
— А той де, що я вам виписував?
— Зварила його, пане лікарю, як ви казали, а потім столовими ложками пила. Попила ото чавунець, і як рукою хворобу зняло. Випишіть такого і для сусідки.

Повідомив І. КЛЕПАЧОВ
з станиці Курганної, Краснодарського краю.

Л. ТОЛСТОЙ І Я. ДУБИНЕНКО

Цитуємо без змін і поправок, тільки дещо скоротивши:

«Председателю Богуславского райпотребсоюза
т. Малуша Н. И.

Проверкой в сентябре месяце с/г Медвинского, Побережского, Исайковского сельпо установлено наличие литературы, *не имеющей спроса у населения.*

«Война и мир» Л. Н. Толстого.

«Угрюм-река» Шишкова.

«Пригоды бравого солдата Швейка» — Я. Гашек.

«Избранное сочинение» П. Мирный.

«Избранные произведения» — Франка, Иванова, Коцюбинского.

«Трагедия» — Т. Драйзер...»

Закінчується цей документ так:

«Одновременно предупреждаем, что кредит на оплату литературы, не имеющей спроса покупателей, предоставляться отделением госбанка не будет.

Управляющий Богуславским отделением Госбанка —
Я. ДУБИНЕНКО».

Отакі бувають грізні циркуляри! Подумати страшно. Мине два-три роки, і в Богуславському районі на Київщині зовсім перестануть читати Л. Толстого, І. Франка, М. Коцюбинського, Т. Драйзера.

Всі тільки й знатимуть, що одного автора читатимуть — Я. Дубиненка.

СЕСТРИЧКИ-ПОЛИВАЛОЧКИ

(Казка не для дітей)

Жила собі гарненька, фарбована-мальована Поливалочка. Її зробили хороші дяді на Євпаторійському промкомбінаті у Криму, біля самого Чорного моря. Зробили для того, щоб діти нею гралися, деревця та квіти поливати навчалися.

І було в тієї Поливалочки аж двісті сорок дев'ять сестричок, таких же гарненьких, таких же фарбованих та мальованих.

А в місті Одесі, теж біля Чорного моря, але далеченько від Євпаторії, живе собі база Укоопкультторгу. З самої назви видно, що це — організація, яка торгує такими гарними та культурними товарами, як поливалочки й таке інше.

Отож і попросила та база, щоб приїхала до неї з Євпаторії наша гарна Поливалочка і всіх двісті сорок дев'ять сестричок узяла з собою. Добрі дяді допомогли поливалочкам сісти у вагон і — ту-ту! — поїхали вони в Одесу.

Гарно зустріли всіх сестричок-поливалочок в Одесі, розписали їх по накладних та по інших розумних паперах, та й заходилися в різні кінці розсилати, щоб скоріше вони до діток через торговельні точки добралися.

Півсотні сестричок лишились в Одесі, дві сотні сестричок погуркотіли поїздом назад, у Крим — у ту ж саму Євпаторію, де вони народилися, у Сакський район, від якого до Євпаторії рукою подати. Інші поїхали в степові райони Криму.

Їхали сестрички-поливалочки, торохтіли, бряжчали, плакали та кричали:

— Навіщо ж нас возили в Одесу?

— Ради якого інтересу?

Плакали поливалочки, новенькі та гарненькі, фарбовані та мальовані. А разом з ними й гроші плакали, витрачені на незрозумілі, нікому непотрібні перевезення.

От вам і вся казочка.

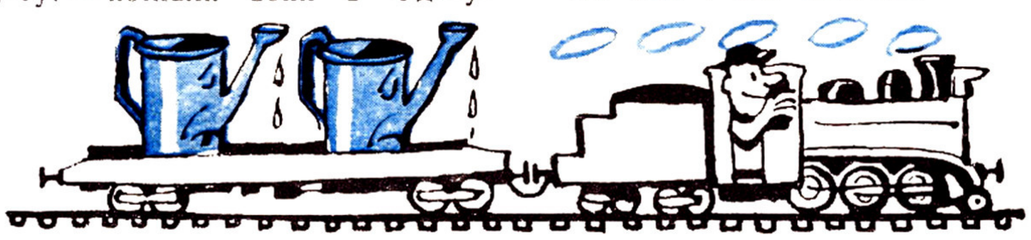

Мал. В. ГРИГОР'ЄВА

ДРАМА НА ПОЛЮВАННІ

●

ЛЮБИТЕЛЬ КОНТРАСТІВ

Ой, ходив Гаврило, хвастав,
Всім спокою не давав.
Наш Гаврило на контрастах
Все життя побудував.

На роботі ста процентів
Не дотягує, бува, —
В ресторані ж «поза планом»
Два по двісті випива.

Прифрантиться в вечір синій,
Весь як з голочки блищить,
А верстат у павутинні
Непідмащений пищить.

До дівчини: «Любка, квітка!..
Як побачу — серце мре!»
До дружини: «Дармоїдка!
Чорт тебе не забере!..»

Як державні гроші плачуть,
Він тихенький, як вівця,
А не дай копійки здачі —
Ладен з'їсти продавця.

В. ЧУБЕНКО.
м. Запоріжжя.

ПЕРЦЕВІ ВІДПОВІДАЮТЬ

★ В об'яві, вміщеній у № 15 журналу, повідомлялося про погану роботу Кременчуцької їдальні № 17.

Заступник начальника Полтавського облуправління торгівлі т. Морозов повідомив, що після виступу Перця завідуючого виробництвом їдальні Хорошавіна з роботи знято, а завідуючій їдальнею Кобі оголошено догану. Директорові Кременчуцького тресту їдалень Корецькій та завідуючому Кременчуцьким міськторгвідділом Жигаліну зауважено за незадовільну роботу їдальні.

★ «Воздайте — не минайте!..» — під такою назвою у «Перці» № 16 було надруковано фейлетона про зловживання та несумлінне ставлення до своїх обов'язків колишнього ревізора Головного управління лісозаготівель Міністерства сільського господарства УРСР Лопатіна та начальника управління будівельних матеріалів того ж главку Мірошниченка.

Як повідомив редакцію секретар партійного комітету Міністерства сільського господарства УРСР т. Гаврилов, рішенням Станіславського облсуду Лопатіна засуджено до одного року ув'язнення. За несумлінне ставлення до своїх службових обов'язків на Мірошниченка І. Т. накладено партійне стягнення.

★ Перцеві написали про те, що автоінспектор Сторожинецького райвідділу міліції Рубан та дільничний уповноважений Шова грубо порушували соціалістичну законність.

Секретар Чернівецького обкому КП України т. А. Григоренко повідомив редакцію, що наказом начальника обласного управління внутрішніх справ автоінспектора Рубана було заарештовано на три доби. Справу Шова розглядав товариський суд офіцерів. Крім того, Рубана та Шову притягнено до партійної відповідальності.

Редактор Ф. МАКІВЧУК.

Редакційна колегія: П. ГЛАЗОВИЙ (заст. редактора), О. МИХАЛЕВИЧ, С. ОЛІЙНИК.

Видавництво «Радянська Україна». Адреса редакції: Київ, вул. Леніна, 19, Тел. 4-73-94, 4-41-83. Передплатна ціна 2 крб. на місяць.

Журнал «Перець» № 2 (421) (на украинском языке). Підписано до друку 5. I. 1960 р. Папір 70×108 1/8 = 0,75 пап. арк. 2,05 друк арк.

БФ 02803. Друкарня видавництва «Радянська Україна», Київ, вул. Анрі Барбюса, 51/2. Зам. 6955. Тираж 250 000 прим.

Відсканував Іван Толокньов, опрацював Олег Леськів

http://perec-ua.livejornal.com

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

Тепер божевільним не ллють на голову холодну воду і не надівають на них гамівних сорочок; їх утримують по-людському і навіть, як пишуть у газетах, улаштовують для них спектаклі і бали.

А. П. ЧЕХОВ.
(«Палата № 6»).